

PRVNÍ POMOC - PES

DECH A PULS

✘ DECH

- normální stav: 10 - 30 vdechů za minutu
- snížená dechová frekvence: otrava, podchlazení, pokročilé stadium šoku
- zvýšená dechová frekvence: vzrušení, teplo, bolest, počáteční stadium šoku

✘ PULS

- normální stav - 60 - 120 úderů za minutu (velká plemena - spodní hranice, malá plemena a štěňata - horní hranice)
- snížená tepová frekvence - podchlazení, pokročilé stadium šoku
- zvýšená tepová frekvence - vzrušení, zvýšená teplota, elektrický šok, otrava, uštknutí, srdeční záchvat, bolest, počáteční stadium šoku

- ✘ Případy, kdy pes nereaguje, je bez dechu, bez pulsu nebo bez dechu a pulsu zároveň vyžadují okamžitou resuscitaci ještě předtím, než začnete ošetřovat zranění!

RESUSCITACE

× Uvolnění dýchacích cest

Narovnejte psovi hlavu a krk, otevřete tlamu a vytáhněte jazyk. Jazyk lépe zachytíte kapesníkem nebo kusem látky. Vyčistěte psovu tlamu od veškerých zbytků, mohou to být zbytky jídla, zvratky či cizí těleso.

× Zajištění dýchání

Pokud jste uvolnili dýchací cesty, zjistěte, jestli pes dýchá. Kontrolujte barvu sliznic, tedy jazyka a dásní, pokud jsou modré, znamená to, že pes má nedostatečný přísun kyslíku. Pokud nedýchá, zahajte umělé dýchání. U velkých plemen se umělé dýchání provádí z úst do nosu, u malých plemen a štěňat z úst do nosu a tlamy.

× **Postup:**

1. hlava a krk musí být natažené
2. jazyk musí být vytažený
3. při vdechu do nosu zajistěte, aby vzduch neunikal přes pysky
4. vdechy musí proudit rovnoměrně do obou nosních dírek
5. hloubku výdechu přizpůsobte velikosti psa
6. po vdechu nechejte krátký čas na vydechnutí
7. vdechujte přibližně po 3 vteřinách
8. sledujte hrudník psa
9. několikrát vdechněte a zkontrolujte, jestli již pes nedýchá sám
10. vždy po minutě umělého dýchání zkontrolujte tep a dech
11. pokud pes začne dýchat, uložte jej do polohy na boku s mírně dopředu nataženou hlavou a vyplazeným jazykem, čenich je mírně skloněný dolů
12. pokud pes začne dýchat, ale stále nereaguje a dech je velmi slabý a povrchní, pokračujte v umělém dýchání o frekvenci 10 - 15 vdechů za minutu

RESUSCITACE

- × Zajištění krevního oběhu
- × Masáž srdce provádějte pouze v případě, že jste nezjistili žádnou srdeční činnost. Pokud je srdeční činnost slabá, a vy předčasně použijete srdeční masáž, může se úplně zastavit. U malých plemen a štěňat se masáž srdce provádí otevřenou dlaní, u velkých psů oběma rukama, stejně jako u člověka.
 1. pes musí ležet na pravém boku, na nepříliš měkkém podkladě
 2. malá plemena - tlak směřuje přímo proti srdci nad úrovní lokte
 3. velká plemena - tlak směřuje do bodu největšího průměru hrudníku
 4. tlak musí být stejnoměrný, asi 4 cm hluboký, ve fázi odlehčení zůstávají ruce stále na hrudníku
 5. opakujte série 10 - 15ti rychlejších stlačení a dvou vdechů
 6. malý pes - v průměru asi 140 stlačení za minutu, tj. asi 2 stlačení za vteřinu
 7. velký pes - v průměru 90 stlačení za minutu, tj. asi 13 stlačení během 10 vteřin

OTRAVA

- ✘ Příznaky:
 - + Rychlý tlukot srdce
 - + Slinění nebo pěna u tlamy
 - + Poleptání kolem tlamy
 - + Krvácení z řitního otvoru, nozder a tlamy
 - + Ospalost
 - + Bezvědomí
 - + Nekontrolovatelné pohyby
- ✘ Všimnete-li si těchto příznaků, snažte se co **nejrychleji** naleznout **příčinu otravy**
- ✘ **Zvracení vyvoláte peroxidem vodíku.** Nalijte psovi do tlamy jednu kávovou lžičku na 5 kg hmotnosti. Jestli na první pokus peroxid nezafunguje, zopakujte podání totožného množství za deset nebo patnáct minut. Níže je tabulka, ve které se dozvíte u jakých látek vyvolat zvracení a u jakých v žádném případě. Pokud totiž pes pozřel žíravinu, zvracení by mu trávicí trubici poškodilo ještě jednou a jeho stav by se zhoršil. Nemáte-li po ruce peroxid, rozmíchejte v šálku studené vody lžící práškové hořčice nebo sody na praní.
- ✘ **Nikdy nevyvolávejte zvracení, pokud pes špatně dýchá nebo má křeče, pomalý tep, je v bezvědomí či má nafouklé břicho.**

OTRAVA

Jed	Vyvolat zvracení ?	Jed	Vyvolat zvracení ?
Arsen (jedy na mravence, krysy)	ANO	Čistící prostředky	NE
Aspirin	ANO	Fermež	NE
Léky, vitaminy	ANO	Hnojivo	NE
Insekticidy	ANO	Kyselina do baterek	NE
Nemrznoucí směs	ANO	Leštěnka	NE
Pastelky	ANO	Lepidlo	NE
Zápalky	ANO	Odbarvovač	NE
Šampon	ANO	Petrolej	NE
Krém na boty	ANO	Prací prášek	NE
Strychnin (na krysy)	ANO	Sádra	NE
Warfarin (krysy)	ANO	Tmel	NE
Terpentýn	NE	Posypová sůl	NE
Mazadla	NE	Lak na nehty	NE
Ředidlo	NE	Posypová sůl	NE

POPÁLENINY

- ✘ Na postižené místo rychle přiložte led nebo je podržte pod proudem studené vody, abyste zmírnili bolest a zabránili dalšímu poškození. Vodu však nepouštějte naplno, u hlubokých popálenin by velký tlak vody mohl poškodit tkáň.
- ✘ Rozlišujeme tři stupně popálenin:
 1. Stupně- červená kůže, citlivá na dotyk a někdy opuchlá
 2. Stupně- zarudlá kůže, naskakují puchýře a otoky
 3. Stupně- bílá kůže, zuhelnatělá nebo zcela chybí
- ✘ Na popáleniny prvního a druhého stupně nanášejte mast s antibiotickými účinky, kterou vám předepíše veterinární lékař. Nebo můžete použít **D-panthenol** běžně prodejný v lékárnách. Při každém ošetření pečlivě zkontrolujte kůži, abyste zjistili, že se stav nezhoršuje, ale naopak. **Pokud spálená oblast začíná mokvat, zvětšuje se nebo je citlivější na dotek, navštivte veterináře.**
- ✘ Popáleniny třetího stupně vyžadují okamžité odborné vyšetření. Dříve než psa odvezete k lékaři, **přikryjte popálené místo sterilní gázou**, aby do rány nepronikla infekce. Na gázu můžete přiložit ledový obklad. **Současně udržujte psa stále v teple, abyste zabránili šoku**, který při těžkých popáleninách nastává a prudce zpomalí funkce oběhové soustavy.

KRVÁCENÍ

- ✘ Na zraněného psa mluvte uklidňujícím hlasem. Rány opláchněte vodou a překryjte volným obvazem (obvaz nesmí být příliš utažen, aby se na ránu nepřilepil). **Pokud zvíře krvácí, je třeba jednat velmi rychle.** Pro poraněného psa jste jedinou záchranou. **Tryská-li krev z rány,** jedná se o **poranění tepny** a je nutno jednat ještě rychleji. Z poraněné žíly vytéká krev pomaleji a rovnoměrněji. Pokuste se zastavit krvácení buď přímým tlakem na ránu, nebo tlakem na některé z tlakových míst. Jako poslední záchranu lze uplatnit škrtidlo.
- ✘ ***Přímý tlak na ránu***
 - + Na postižené místo položte kousek sterilní gázy a pevně **stiskněte**. Nemáte-li po ruce gázu, použijte hadřík nebo prsty. Gázu nebo hadřík pokud možno potřete vazelínou, aby se látka nepřilepila k ráně. Prosakuje-li krev, nevyměňujte gázu, pouze přidávejte další vrstvy. **Neustane-li krvácení do pár minut, přejděte k tlakovým bodům.**

KRVÁCENÍ

× *Tlakové body*

- + Krvácení lze zastavit i tlakem na cévu, která přivádí krev do postižené oblasti. Na psím těle můžeme najít pět základních tlakových míst. Vždy zvolte bod, který je nejbližší k poranění. I když krvácení neustává, vždy po několika minutách tlak na malou chvíli uvolněte. Potřebujete se sice zbavit krvácení, ale nesmíte přerušit přívod krve do okolí rány, abyste nepoškodili zdravé tkáně.
- + Rána na přední noze - pevně a hluboce zatlačte dvěma až třemi prsty do podpažní jamky
- + Rána na zadní noze- položte prsty doprostřed slabin a pevně zatlačte (zde se měří i tep psa)
- + Rána na ocase- položte prsty tam, kde se připojuje k tělu a mírně stiskněte
- + Rána na krku- nahmatejte okrouhlou a tvrdou průdušnici přímo pod hrdlem. Posuňte tři prsty od průdušnice směrem k ráně a nahmatejte měkkou prohlubeň. Pevně, ale jemně ji stiskněte. Obáváte-li se zranění hlavy (pes je omámený nebo dezorientovaný), tento tlakový bod nepoužívejte. Lepší je použít přímý tlak na ránu a urychleně odvést k veterinárnímu lékaři.
- + Rána na hlavě- najděte místo těsně pod uchem a stiskněte

KRVÁCENÍ

× *Použití škrtidla*

- + Pokud pes krvácí i po deseti minutách tlaku na tlakové body, použijte škrtidlo. Stáhnete jím cévy mezi ránou a srdcem a zastavíte proudění krve. Veterináři zdůrazňují, aby se škrtidlo použilo jen jako poslední varianta a pouze při poranění ocasu nebo končetin. **Nikdy nepoužívejte škrtidlo na poranění hlavy, krku nebo těla.** Škrtidlo byste měli použít jen při převozu k veterináři. Najděte široký pruh látky a dvakrát jej omotejte kolem nohy nebo ocasu nad poraněným místem. Nezavazujte uzel. Na druhou vrstvu položte klacík, tužku apod. Přivažte klacík dvěma volnými konci látky a potom jím otáčejte tak, aby se škrtidlo dostatečně utáhlo a zastavilo krvácení. Nezapomeňte jednou za pět nebo deset minut sevření povolit. **Co nejrychleji vyhledejte veterinárního lékaře!**

ŠOK

- ✘ Je velmi těžké poznat šok v počátečním stádiu. Jsou to příznaky:
 - + Zvýšená dechová frekvence
 - + Zvýšený tep
 - + Bledé nebo načervenalé dásně
 - + Doba naplnění kapilár je delší než 2 sekundy
 - + Slabost
 - + Neklid a roztěkanost
- ✘ Příznaky šoku v pokročilém stádiu:
 - + Nízká dechová frekvence, mělký dech
 - + Nepravidelný tep
 - + Bledé až namodralé dásně
 - + Doba naplnění kapilár je delší než 4 sekundy
 - + Rozšířené panenky
 - + Slabost až neschopnost reagovat a upadnutí do bezvědomí
 - + Velmi nízká tělesná teplota (pod 36 °C)
- ✘ První pomoc
 - + Resuscitace a zastavení silného krvácení
 - + Vsuňte pod psa přikrývku a přikryjte jej
 - + Držte jej v klidu
 - + Okamžitě jej převezte k veterináři
 - + Nezapomeňte, že během převozu se šok může rozvinout a ještě zhoršit
 - + Pes nesmí nic pít!
 - + Pes musí být v klidu a nehýbat se

TONUTÍ

- ✘ **Psi jsou většinou dobří plavci, ale neplatí to o všech.** Když znenadání spadnou do bazénu, jezera či řeky nebo když se pod nimi proboří led, nemají oporu pro nohy a dostanou se do potíží. I dobrý plavec se může ocitnout uprostřed silného proudu a nedokáže se vrátit na břeh.
- ✘ **Když vytáhnete bezvládného psa z vody, zvedněte ho za zadní nohy. Mírně s ním pohupujte, aby mohla vytéci voda z plic.** Potom psa uložte na bok a hýždě mu podložte ručníkem, dekou nebo polštářem tak, aby hlava ležela níž než tělo. **Pokud pes nedýchá nebo má nehmatný puls, začněte s umělým dýcháním.**